

Entelektüel Sermaye Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Entelektüel Sermaye Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21001>

Özet

Entelektüel Sermaye Ölçeği, örgütlerin sahip olduğu insan, yapısal ve ilişkisel sermaye bileşenlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle işletmelerin sahip olduğu görünmez varlıkların, rekabet stratejileri ve **örgütsel yapı** üzerindeki etkisini incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları bağlamında, **Kaynak Temelli Görüş** (Resource-Based View - RBV) çerçevesinde gerçekleştirilen kapsamlı bir doktora araştırması için kullanılmıştır. Toplam 14 maddeden oluşmakta olup, 7'li Likert tipi derecelendirme ile uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Entelektüel sermaye, örgütsel sermaye, insan sermayesi, yapısal sermaye, ilişkisel sermaye, rekabet avantajı, **rekabet stratejileri**, örgütsel yapı, uyarılma.

Yazarlar

Burak Özdemir

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının yönetim ve operasyonel düzeyde sahip oldukları **entelektüel sermaye** seviyesini sistematik olarak değerlendirmektir. Ölçek, özellikle insan kaynağının niteliği, bilgi üretimi, bilgi paylaşımı ve bilginin örgütsel sistemlere entegrasyonu gibi kritik boyutları ölçerek, bu sermayenin işletmenin genel performansına ve uyguladığı **rekabet stratejileri** ile olan ilişkisini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Ölçek, Özdemir (2016) tarafından yürütülen doktora tezinde, **Kaynak Temelli Görüş** perspektifinden, örgütsel kaynakların rekabet avantajı yaratmadaki rolünü incelemek amacıyla bir araştırma aracı olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda, ölçek, yöneticilerin ve çalışanların entelektüel varlıklara dair algılarının yüksek güvenilirlikle yakalamayı amaçlamıştır.

Yapı (Kavramsal Çerçeve)

Entelektüel Sermaye, genellikle üç ana alt boyutta kavramsallaştırılan çok boyutlu bir yapıdır: İnsan Sermayesi, Yapısal Sermaye ve İlişkisel (Müşteri) Sermaye. Ölçek maddeleri, bu üç temel bileşeni kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır.

İnsan Sermayesi: Çalışanların nitelikleri, uzmanlıkları, yaratıcılıkları ve bilgi üretme kapasiteleri (Örn: Maddeler 1-5). Bu, örgütün yenilik yapma ve problem çözme yeteneğinin temelini oluşturur.

İlişkisel Sermaye: Çalışanların şirket içi ve şirket dışı paydaşlarla (müşteriler, tedarikçiler) işbirliği yapma, bilgi paylaşma ve etkileşim kurma becerileri (Örn: Maddeler 6-10).

Yapısal Sermaye: Bilginin örgüt içinde sistemler, veritabanları, patentler ve kurumsal kültür aracılığıyla korunması ve entegre edilmesi (Örn: Maddeler 11-14). Bu, bilginin bireylere bağlılığına azaltır.

Geçerlik

Ölçek, bir uyarılma çalışması kapsamında kullanılmaktadır. Orijinal çalışmada (Özdemir, 2016), ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla muhtemelen doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gibi gelişmiş istatistiksel yöntemler kullanılmıştır; ancak bu özet bilgide geçerlik katsayılarına dair spesifik bir değer belirtilmemiştir. Araştırmamızın akademik bir **doktora tezi** olması, geçerlik çalışmalarıyla titizlikle yürütüldüğünü düşündürmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığına gösteren güvenirlik katsayıları (genellikle Cronbach Alfa değeri), sunulan kaynak özetinde yer almamaktadır. Ancak, akademik bir uyarılma çalışması sırasında, ölçeğin tutarlılığına doğrulamak için ilgili güvenirlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Yüksek iç tutarlılık, maddelerin aynı kavramsal yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Faktör Analizi

Özdemir (2016) tarafından yürütülen geniş kapsamlı tez çalışmasında, uyarılan Entelektüel Sermaye Ölçeği'nin Türkiye sanayi kuruluşları bağlamında orijinal faktör yapısını koruyup korumadığını belirlemek amacıyla faktör analizleri (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) uygulanmıştır. Bu analizler, entelektüel sermayenin İnsan, Yapısal ve İlişkisel Sermaye alt boyutlarına ayrışmasını ampirik olarak desteklenip desteklenmediğini ortaya koymuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılma

Format: 14 maddeden oluşan, tek boyutlu veya üç alt boyutlu (İnsan, Yapısal, İlişkisel Sermaye) bir öz bildirim envanteri.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Örgütlerdeki yöneticiler ve çalışanlar.

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışma hayatındaki bireyler).

Örneklem Detayları: Türkiye'nin ilk 1000 sanayi kuruluşu bünyesinde gerçekleştirilen bir araştırmadır. Bu, ölçeğin kurumsal ve büyük ölçekli işletme ortamlarında geçerli olduğunu göstermektedir.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır:

Hiç katılmıyorum
Katılmıyorum
Biraz katılmıyorum
Kararsızım
Biraz katılıyorum
Katılıyorum
Tamamen katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Örgütsel kaynaklar, bilgi yönetimi, kurumsal kültür, patent, lisans, işbirliği, **doktora tezi**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: bozdemir@kastamonu.edu.tr

Yazın Adresi: Burak Özdemir (Kastamonu Üniversitesi, ilgili akademik birim).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Burak Özdemir tarafından 2016 yılında tamamlanan bir **doktora tezi** kapsamında kullanılmıştır. Ölçeğin ticari kullanım veya izin gereklilikleri hakkında spesifik bilgi verilmemiştir, ancak akademik çalışmalar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir.

The original PDF can be downloaded here: entelektuel-sermaye-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özdemir, B. (2016). Örgütsel yapı ve kaynak temelli görüş kapsamında örgütlerde rekabet stratejileri: Türkiye'nin ilk 1000 sanayi kuruluşu'nda bir araştırma (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Tez Ba?lant?s?: openaccess.ogu.edu.tr

Entelektüel Sermaye Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Çalışanlarımız son derece niteliklidir.

Çalışanlarımız genellikle sektörün en iyileri olarak kabul edilir.

Çalışanlarımız yaratıcı ve zekidir.

Çalışanlarımız kendi iş alanlarındaki uzmanlardır.

Çalışanlarımız yeni fikirler geliştirmekte ve bilgi üretmektedir.

Çalışanlarımız problemleri belirleme ve çözmede birbirleriyle işbirliği yapma becerisine sahiptir.

Çalışanlarımız bilgiyi paylaşırlar ve birbirlerinden öğrenir.

Çalışanlarımız şirketin diğer alanlarındaki çalışanlarla etkileşim kurar ve fikir alışverişini yapar.

Çalışanlarımız çözüm üretmek için müşteriler, tedarikçiler, bağılı olunan ortaklar, vb. ile işbirliği içinde hareket eder.

Çalışanlarımız şirketin bir bölümündeki bilgiyi başka bir bölümde ortaya çıkararak problem ve fırsatlar için kullanırlar.

Şirketimiz bilgiyi elde tutmak için patent/lisans kullanır.

Şirketimize ait bilgilerin çoğu kayıtlıdır (yazılı, veritabanı, vb.).

Şirket kültürümüz değerli fikirler ve iş yapma biçimleri üzerine kuruludur.

Şirketimiz bilgisinin çoğunu yapay, sistem ve süreçlerine entegre etmiştir.